

det fuldstændig kan godtgjøres, at det Modsatte er Tilfældet. Det er vel ikke aldeles fuldstændige statistiske Oplysninger, som jeg har været istand til at forstaae mig, men jeg troer dog, at de, jeg har, ere tilstrækkelige til at begrunde, hvad jeg her har sagt. Jeg skal da tillade mig at oplyse det høie Thing om, at der i Tidrummet fra 1850—1855, dengang Bevillingen endnu gaves af Hans Majestæt Kongen, altsaa i 6 Aar, kun blev udstedt Bevillinger for et Beløb af omtrent $2\frac{1}{2}$ Million Rd. — jeg nævner her kun runde Tal, da de bedre sætte sig i Gulommessen —; men efter at Loven af 1855 var udkommen, steg i de 3 paafølgende Aar indtil 1858 allerede den Sum, hvorfor man optog Laan til en højere Rente, til 8 Mill. Rd. Nu slippe mine statistiske Oplysninger indtil Aaret 1865, idet det ikke har været mig muligt at faae Oplysninger om den mellemliggende Tid; men fra Aaret 1865 indtil 1869 er der contraheret Laan, hvortil man har søgt Bevilling, til et Beløb af omtrent 40 Mill. Rd., og deraf var $4\frac{1}{2}$ pCt. Renten for et Beløb af omtrent 12 Mill., 5 pCt. Renten for et Beløb af omtrent 24 Mill., medens Renten kun for en mindre Deel deraf, nemlig omtrent $2\frac{1}{2}$ Million, var over 5 pCt. Hvad der endnu viser, hvor uensigtsmæssig den hele Foranstaltning er, er den Omstændighed, at ikke blot Summen, som laanes imod højere Rente, i sig selv ere blevne større, men ogsaa at Bevillingernes Antal stiger med hvert Aar. Jeg skal i saa Henseende oplyse, at medens der før Loven af 1855, efter hvad der bør antages for at være nødtvungen, kun gaves omtrent 50 Bevillinger aarligt, har Indenrigsministeren i 1865 givet 1720 Bevillinger for et Beløb af omtrent 4 Mill. Rd., i 1866 1959 Bevillinger for et Beløb af omtrent $5\frac{1}{2}$ Mill. Rd., i 1867 2,653 Bevillinger for et Beløb af omtrent $8\frac{1}{2}$ Mill. Rd., i 1868 3,127 Bevillinger for et Beløb af omtrent $8\frac{1}{2}$ Mill. Rd. og i forrige Aar 3,812 Bevillinger for et Beløb af omtrent 12 Mill. Rd. Grede Medlemmer ville altsaa see, at der er en saa bestemt Stigen, at man med fuld Sikkerhed kan sige, at den nuværende Lovgivning ikke er istand til at forandre Noget i

saa Henseende; men dertil skal jeg sige, at af de 3,812 Bevillinger, som ifjor bleve givne — jeg troer, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 7de Valgfreds (Steenstrup) allerede har omtalt det — ere kun de 50 givne gratis. Nu vil jeg dog tillade mig at spørge, om ikke virkelig det praktiske Resultat af den nu gjældende Lovgivning er det, at man beskatter ikke dem, der give Laan, men dem, der søge og tage Laan, med ikke ganske ubetydelige Summer, idet Beløbet i 1868 var 17,000 Rd., men ifjor naaede henved 30,000 Rd. Det hele Spørgsmaal er efter sin Natur aldeles ikke fiscalt, og der er aldrig tænkt paa ad denne Vej at skaffe Staten nogen Indtægt; men det burde vistnok ogsaa erkendes fra alle Sider, at en Mand, der søger Laan til høj Rente, er et mindre passende Skatteobject; thi selv om Beløbet er temmelig ubetydeligt, er man virkelig, naar man skal svare 5 eller 6 pCt., aldeles ikke oplagt til endnu at give 16 Rd. Jeg troer derfor at der vilde være al Anledning til at see at komme bort fra det i saa Henseende Gjældende; men jeg tør paa den anden Side ikke forfølge for mig selv, at der rundt omkring i Landet endnu er en Opinion tilstede af en vis Styrke, som holder fast ved, at man ikke maa frigive Renten for Laan i faste Gienbomme. Det er en Opinion, der i den aller seneste Tid har fundet Udtalelse paa offentlig afholdte Møder. Jeg vil just ikke rose de Resultater, hvortil Udtalelserne paa disse Møder ere komne, thi, naar jeg tænker paa det, som man vedtog paa et Møde, der blev afholdt, jeg troer i Qværndrup i Syen, — hvor man gif ud paa, vel ikke at indskrænke Rentefoden for Laan af Private, men derimod at sige, at offentlige Stiftelser, Sparekasser og lignende Instituter under ingen Betingelser maatte tage over 4 pCt. — da maa jeg sige, at det er et Resultat, som man ikke paa nogen Maade kunde billige. Thi hvad er det i Virkeligheden, man der forlanger? Naar offentlige Stiftelser ikke maae gjøre deres Midler saa frugtbringende som muligt og stemmende med, hvad fornuftige private Folk gjøre, hvad følger saa deraf? At de, som nyde Godt af Stiftelserne, faae saa meget Mindre. Og hvis Staten ikke